

**ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ИКОНОМИКА И
МЕНИДЖМЪНТ
ПАЗАРДЖИК**

Пазарджик 4400, ул. "Христо Ботев" № 115А
тел.: 034 / 48-02-78 / e-mail: info-1301139@edu.mon.bg

Утвърждавам:

Директор: Ангел Малинов

ПРОГРАМА

**ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА
УЧЕНИЦИ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ
УЧЕБНА 2025 / 2026 година**

**Програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на деца и ученици от уязвими групи е приета на заседание на Педагогическия съвет
Протокол № 1 / 17.09.2025 г. и утвърдена със Заповед № 89 / 17.09. 2025 г.
на директора на училището**

I. УВОД

Настоящата програма цели да начертае целите и задачите на работа с ученици от Професионална гимназия по икономика и мениджмънт – Пазарджик и урежда взаимоотношенията между институциите, във връзка с предоставянето на приобщаващо образование.

Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички български граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

Училищната програма се базира на:

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Наредба за приобщаващото образование;
- Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;
- Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010 – 2020 г.);
- Национална стратегия на Р България за интегриране на ромите (2012 – 2020 г.);
- Закон за защита от дискриминация;

Настоящата училищна програма има за цел изграждане на толерантност към различните, която е изключително ценно качество при общуването и работата с ученици от уязвими групи. В този смисъл се създават условия за достъпна качествена грижа за децата в училищна възраст, така че техните родители да могат да търсят възможности за образование и професионална реализация. Особено важна е ролята на семейството като част от образователния процес – да осигури пълноценно и активно участие във всички области на училищния живот.

Програмата включва реда и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички ученици, които имат необходимост от такива в ПГИМ съобразно неговите лични интереси, потребности и нужди. Изграждане на образователна среда за:

- разгръщане на потенциала на всяко дете и ученик за личностно развитие, както и за успешна реализация и социализиране;
- по-високо качество и по-добър достъп до образование;
- ранна превенция на обучителните затруднения;
- включващо обучение на ученици със специални образователни потребности /СОП/;
- включващо обучение и социално включване на ученици с девиантно поведение;
- разширяване на обхвата на институциите в предучилищното и училищното образование за осъществяване на включващо обучение и надграждане на досегашния положителен опит в тази област.

Уязвими групи са ученици, диагностицирани със специални образователни потребности, хронични заболявания, двигателни увреждания, ученици в риск, ученици, застрашени или жертва на насилие, ученици с изяви дарби, ученици-сираци и полусираци, ученици от различни етнически групи и др. с други идентифицирани нужди.

Настоящата програма включва в себе си и принципа да защити правата и интересите и да предостави равни възможности за приобщаване на децата и учениците от уязвимите групи. Това ще даде възможност за ефективното прилагане на училищните политики за подобряване качеството на живот на хората с увреждания, недопускане на дискриминация по признак «увреждане», осигуряване на равни възможности, пълноценно и активно участие във всички области на училищния живот.

II. МИСИЯ И ВИЗИЯ НА УЧИЛИЩЕТО

Цялостната училищна политика и **мисия** на ПГ по икономика и мениджмънт се основава на:

- достъпност за всички, независимо от различията, което води до изграждане на една толерантна и приобщаваща среда за учениците в училище;
- обхващане на всяко дете в училищна възраст в образователната система и изграждане на съответната подкрепяща среда за него е основната дейност за достъпа до качествено образование;
- предотвратяване преждевременното напускане на учениците от уязвими групи, като се търсят и развиват техните творчески заложби и способности;
- предоставяне равни възможности за приобщаването им към училищната среда, потенциал за оптимално развитие, анализиране на силните страни на учениците, недопускане дискриминация;
- утвърждаване на училището като конкурентноспособен и привлекателен център за обучение.

Визията на ПГИМ :

- училище, осигуряващо ефективна, качествена и достъпна среда за деца и ученици от уязвими групи, като им осигурява пълноценно и активно участие във всички области на училищния живот;
- разнообразни дейности, насочени към удовлетворяване на желанията и потребностите на

учениците – клубове по интереси, работа по проекти;

- съчетаване на класноурочни, извънурочни и извънкласни форми на обучение и възпитание;
- висококвалифицирани и мотивирани учители, работещи като екип от отговорни и развиващи се личности, проявяващи толерантност, загриженост и зачитане на човешкото достойнство;
- работа с изяви в различни области деца /спорт, изобразително изкуство, танцови и певчески изяви и др./;
- работа с деца с хронични заболявания и поведенчески проблеми;
- работа с деца с различна етническа принадлежност;
- създаване на уютна и функционална образователна среда.

III. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПРОГРАМАТА

1. Равен достъп и приобщаване на всяко дете.
2. Равнопоставеност и недопускане на дискриминация.
3. Съхраняване на етнокултурното многообразие.

С цел продължаване и създаване на подкрепяща среда за обучението и възпитанието на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища, която включва :

а/достъпна архитектурна среда;

б/екипи от специалисти, в зависимост от потребностите на ученици;

в/диагностична и консултативна дейност;

г/индивидуални образователни програми;

Продължава прилагането на политиката за включващо обучение на ученици със специални образователни потребности чрез:

- Единна методика за комплексно педагогическо оценяване и препоръки за учениците със специални образователни потребности.
- Изградени положителни нагласи към включващо обучение в различните общности – учители, ученици и родители.
- Създадени условия, гарантиращи интеграцията на децата със специални образователни потребности в училище, чрез изграждане на подкрепяща среда.

IV. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Пълноценна социализация на деца и ученици със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.
2. Гарантиране на равен достъп до качествено образование за децата и учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.
3. Утвърждаване на интеркултурното и подкрепящо образование като неотменна част от процеса на модерация на българската образователна система.
4. Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства.

V. Анализ на реалната ситуация

В ПГИМ се обучават 746 ученици, разпределени в 29 паралелки от 8 до 12 клас. От завършилите зрелостници над 80 % продължават обучението си във висши училища по специалности и направления, сходни с изучаваните в училището профили и профилиращи предмети. Общият успех на гимназията за учебната 2024/2025 г. е **Много добър 5.00**, което е

показател за системно и последователно обучение, въпреки затрудненията с мотивацията на част от учениците.

В училището се обучават ученици с различен социален статус. Има ученици с хронични заболявания, както и съвсем незначителен брой ученици от ромски етнос. Няма данни за етническа и/или друга дискриминация, както и няма регистрирани ученици, извършили противообществени прояви.

Въз основа на тази оценка програмата включва предоставяне както на обща, така и на допълнителна подкрепа.

VI. Подкрепа за личностното развитие

Обща подкрепа за личностното развитие

Общата подкрепа за личностно развитие е насочена към всички ученици в класа, гарантира участието и изявата им в образователния процес и в дейността на училището, и включва:

- Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
- Обсъждане на дейностите за обща подкрепа, в които се включват и учениците – обмен на информация и на добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване на работата им с учениците в класа;
- Провеждане на регулярни срещи, когато са за целите на превенцията, между класния ръководител, учители и други педагогически специалисти в училището.
- Кариерно ориентиране на учениците – провеждано от Училищен психолог, или консултант от ЦКО към РУО – Пазарджик
- Занимания по интереси:
- Дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения и изяви на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравното образование, както и за придобиване на умения за лидерство;
- Изяви, свързани с образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически дейности по проекти, програми и други на общинско, областно, национално и международно равнище;
- Обучение по учебни предмети и модули, както и участие в дейности, чрез които се придобива допълнителна подготовка от учениците, определена в съответствие с чл. 85, ал. 3 от ЗПУО.
- Библиотечно-информационно обслужване – свободен достъп до информация от различни документални източници и в глобалната мрежа с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.
- Грижа за здравето въз основа на информация от родителя и гри за взаимодействие с медицинския специалист в здравния кабинет в училището.
- Осигуряване на общежитие – активно съдействие с две общежития в гр. Пазарджик и осигуряване на места за ПГИМ.
- Поощряване с морални и материални награди – издадена заповед на директора на ПГИМ, заложи в Правилник за дейността на ПГИМ.
- Дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение, свързани с:
 - ✓ изграждане на позитивен организационен климат в училището;
 - ✓ психологическа подкрепа, насочена към учениците, педагогическите специалисти и родителите за създаване на условия за сътрудничество и ефективна комуникация между всички участници в образователния процес, предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на насилието и за преодоляване на

проблемното поведение на учениците, извършване на групова работа с ученици и/или кризисна интервенция, работа със средата, в която е ученикът – семейството, връстниците.

➤ Дейности за превенция на обучителните затруднения, включително логопедична работа:

✓ допълнително обучение по учебни предмети с акцент върху обучението по български език, включително

ограмотяване на ученици, за които българският език не е майчин;

✓ консултации по учебни предмети и допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове.

Допълнителна подкрепа

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя въз основа на оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екип за подкрепа за личностно развитие на ученика, утвърден със заповед на директора за конкретен ученик по чл. 187, ал. 2 от ЗПУО.

1. Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя на ученици от следните уязвими групи:

1.1. със специални образователни потребности;

1.2. в риск;

1.3. с изявени дарби;

1.4. с хронични заболявания.

Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за подкрепа за всеки конкретен ученик, в който родителите се включват като активни участници в дейностите. При изпълнение на дейностите училищният екип работи в партньорство и/или при необходимост с РЦПППО, социалните служби и др.

VII. ДЕЙНОСТИ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Дейности	Срок	Отговорник
Обща подкрепа за личностно развитие		
1. Планиране на дейности за обща подкрепа за личностно развитие в планове за часа на класа.	септември 2025 г.	класни ръководители
2. Екипна работа между учителите от даден клас за подпомагане на учебната дейност, повеждане ОРЕС, както и часовете за консултации.	през учебната година	класни ръководители; учители
3. Провеждане на консултации с напреднали ученици с цел подготовка за участие в олимпиади, състезания и конкурси.	през учебната година	учители по предмети
4. Включване на ученици в групи за преодоляване на обучителни затруднения,	постоянен	ръководители на групи
5. Анкетно проучване сред учениците и техните родители за установяване потребностите и желанията им и формиране на групи по занимания по интереси.	септември 2025 г.	ръководители на групи
6. Осигуряване на постоянен достъп до спортната база на училището, компютърната зала и други ресурси на училището.	през учебната година	учители по учебни предмети
7. Кариерно ориентиране и консултиране на учениците от 11 и 12 клас, свързано с избора на училище, профил, професия.	11 през учебната година	педагогически съветник

8. Награждаване на ученици за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училищната общност – при и по определен повод за поощрение по реда на ПДУ.	през учебната година	директор
9. Изпълнение на съвместни дейности с Районен съд и районна прокуратура в границите на партньорство	по график	
Допълнителна подкрепа за личностно развитие		
1. Идентифициране на ученици, на които да се предостави допълнителна подкрепа за личностно развитие.	през учебната година	класни ръководители; училищен координатор
2. Извършване на оценка на потребностите на учениците със СОП или при идентифицирана необходимост	При нужда	Училищен психолог
3. Осигуряване на подкрепа на ученици със СОП от специалисти съобразно индивидуалните им потребности – логопед, психолог, педагог на ученици със зрителни затруднения.	При нужда	директор
4. Изпълнение на мерки за недопускане отпадане от училище (съгласно училищната програма за превенция на отпадането).	През годината	училищни екипи; учители; педагогически съветник
5. Изпълнение на мерки за превенция на агресията и тормоза.	през учебната година	училищни екипи, УКС, педагогически съветник
6. Стимулиране на учениците с предоставена допълнителна подкрепа в училищни инициативи.	през учебната година	училищни екипи; УКС, педагогически съветник
7. Повишаване информираността на родителите: - относно отговорността им в процеса на образование на децата им; - за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и децата с увреждания.	на паралелкови родителски срещи	класни ръководители; педагогически съветник
8. Обучение на педагогическите специалисти за работа с деца с аутизъм.	по график съгласно плана за квалификация	директор

VIII. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Сътрудничество между всички участници в процеса на предоставяне на подкрепа за личностно развитие – училището, ученикът, семейството и общността.

2. Постигане на равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на училищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички

ученици заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат при ученето и научаването и при участието им в дейността на училището.

3. Гарантиране на достъпа на всеки ученик до подкрепа за личностно развитие, в зависимост от неговите индивидуални потребности, с оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на обучение и приобщаване и на необходимостта от подходяща подкрепа.

IX. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

ПГИМ е гимназия с богата история, с традиции в професионалното обучение, ползва се с добро име и авторитет сред обществеността на град Пазарджик. Възпитаници на училището заемат отговорни постове, правят успешна кариера и са влиятелни фигури в обществения живот на града и страната. В Пг по икономика и мениджмънт се обучават мотивирани ученици, които са си поставили високи цели. Качеството на преподаване и естеството на изучаваните предмети предполагат сериозна предварителна подготовка. Реализира се контрол върху отсъствията и постоянен контакт между класните ръководители и родителите при допуснати отсъствия или нарушения на ПДГ от страна на учениците. Устойчивостта на програмата ще се измерва чрез осигуряване на трайно и дългосрочно въздействие на постигнатите резултати. Институционална устойчивост:

Ефекти по отношение на целевите групи:

- Успешното реализиране на програмата ще даде възможност за приобщаване на учениците от уязвимите групи на обществото и те ще могат да развият умения, знания и самочувствие за бъдеща социална, творческа и професионална реализация.
- Предоставянето на равен достъп до образование ще засили мотивацията за включване в образователния процес.
- Учениците с различна етническа принадлежност ще имат възможност да участват в общи дейности. Програмата осигурява контакти, приемственост, приятелство и взаимопомощ между учениците.
- Повишената информираност на родителите и придобитите нови знания ще им даде стимул да подкрепят и насърчават своите деца, ще ги превърне в активни партньори в училищния живот и образователния процес.
- Програмата се актуализира в началото на всяка учебна година и в случаи на значителни промени в организацията на работа в училището или на нормативните актове за основно образование.
- С програмата са запознати всички членове на колектива.